

B.H. Boersema in het veld, 1963

foto: Felder

IN MEMORIAM B.H. BOERSEMA

Bernard Boersema werd op 4 januari 1898 te Bedum (Gr.) geboren.

Vanaf 1922 was hij woonachtig te Brunssum. Als referendaris ter gemeente-secretarie nam hij vele sociale en culturele verplichtingen op zich. In zijn spaarzame vrije tijd zocht en vond hij verpozing op de Brunssummerheide alwaar hij geleidelijk uitgroeide tot een ware natuurliefhebber.

Eenmaal geboeid door de natuur liet hij niet na de liefde voor de natuur uit te dragen. Hij deed dit in overeenstemming met zijn karakter, namelijk stil maar met des te krachtiger aanpak.

Van de vele functies die de heer Boersema bekleedde willen we er maar enkele noemen. Na de oprichting van het I.V.N.-district Limburg is hij vele jaren voorzitter daarvan geweest. Na zijn pensionering gaf hij nog een aantal jaren leiding aan het pas opgerichte Recreatieschap Brunssummerheide.

Zo rustig en kalm als hij zovele werkzaamheden uitvoerde begon hij ook aan het verzamelen van stenen op de Brunssummerheide. De verzameling

stenen groeide echter uit tot de beste en meest volledige die ooit van de Brunssummerheide bij elkaar gebracht is. Zijn wens, dat deze stenen gebruikt zouden worden om het publiek te tonen hoeveel mooie stenen er op de Brunssummerheide te vinden zijn, kon in vervulling gaan nadat in 1966 zijn collectie ondergebracht werd in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht (zie Natuurhistorisch Maandblad 55e Jrg. no. 7/8, blz. 101, 1966 en 57e Jrg. no. 2, blz. 17-24, 1968).

Een aantal van de stenen is nu te zien in de vitrine over het Pliocene. De andere stenen zijn ondergebracht in het magazijn. Daar kunnen onderzoekers er gebruik van maken. Dankbaar worden ze benut bij het bepalen of de Maas danwel de Rijn het grind van de Brunssummerheide heeft aangevoerd.

Wij hopen dat de droefenis over het verlies van een dierbare enigszins verzacht kan worden door de gedachte, dat de dood wel in staat is iemand uit ons midden weg te nemen, maar niet het uitgevoerde werk ongedaan te maken. In de "Collectie Boersema" blijft B.H. Boersema in ons midden, ook al overleed hij op 2 september 1977 aan de gevolgen van een noodlottig ongeval.

P.J. Felder

VERSLAG VAN DE MAANDVERGADERINGEN

te Heerlen op 1 november 1977

Hoewel de opkomst van de leden van ons Genootschap voor de lezing met film over de amfibieën en reptielen van Suriname door de heer Ensink goed was, viel de belangstelling van de leden van het I.V.N. erg tegen. Na een zakelijke inleiding over de voorbereidselen van de reis en een overzicht van de verschillende vegetatiezones vanaf de kust tot aan het oerwoud in het binnenland liet de heer Ensink ons beelden zien van kikkers, padden en slangen, aangetroffen tijdens drie excursies die hij met zijn gezelschap gemaakt heeft. De laatste tocht werd naar Brownsberg gemaakt, waar een stuwdam de rivierloop in een dal gestremd heeft, met als

resultaat dat een groot stuwmeer gevormd werd. Tijdens de vuling van het dal vluchtten de meeste dieren naar veiliger oorden, maar een aantal koos een verkeerde richting naar een hoger gelegen gebied, midden in het gevormde meer, dat als een tijdelijk eiland boven het water uitstak. Men heeft alle dieren van dit eiland trachten te redden om ze op veiliger plaatsen weer los te laten. Dit wordt het Brokopondo-project genoemd. Het meer en zijn naaste omgeving wordt door het Wereld Natuurfonds beheerd.

Wat de kikkers, padden en slangen betreft, deze zijn voor een groot deel nachtdieren en hoewel kikkers en padden gedurende de nacht een oorverdovend lawaai maken, zo talrijk zijn ze, is het toch zeer moeilijk ze te filmen. Ze werden daarom gevangen en overdag gedetermineerd en gefotografeerd en daarna weer losgelaten. Echter, een verblijf van een half uur buiten de schaduw is reeds fataal. Zoals de heer Ensink mededeelde hoopt hij nog eens een studiereis naar Suriname te maken; op de resultaten ervan zullen wij in Heerlen met belangstelling wachten.

Vergadering te Heerlen op 6 december in het Grotiuscollege te 19.30 uur lezing met dia's door Ing. C. van Geel over: de Flora van de Franse Alpen.

Vergadering te Heerlen op 10 jan. in het Grotiuscollege te 19.30 uur, idem door dr. S.J. Dijkstra: de Flora van Auvergne.

te Maastricht op 3 november 1977

De drukbezochte vergadering werd geopend met de herdenking van heer R. Geurts, geboren op 9 mei 1897 en gestorven op 17 september 1977, lid van verdienste. De voorzitter memoreerde de vele kwaliteiten van Dhr. Geurts en illustreerde zijn liefde voor de natuur door een gedeelte uit een artikel in het maandblad van 1929 pag. 17 e.v. voor te lezen.

Vervolgens werd aandacht gevraagd voor de onaangekondigde expositie in het Museum: Waterland en Watervogels.

De vereniging "Speleo" zal in de Awwé Stiene in Maastricht van 7 t/m 29 jan. 1978 een tentoonstelling houden over de boeiende grottenwereld van de Ardennen.

Naar aanleiding van een afschrift van een brief van de heer D.J. v.d. Laan secretaris van Werkgroep Behoud Landschapsschoon Zuid-Limburg over zijn twijfels over de noodzaak tot kappen van bepaalde iepen ontstond een vraaggesprek over de iep-ziekte. Samenvattend stelde de voorzitter dat de iepziekte veroorzaakt wordt door een schimmel waarvan de sporen door een kevertje worden overgebracht.

Aangezien het kevertje boven in de boom aan het loof begint te vreten, gaat de aantasting door de schimmel ook van boven uit. In

René Geurts (midden) als excursieleider bij de Warburg-ruïne, juni 1963
foto: van Nieuwenhoven

juni verdrogen de bladeren van boven af en er blijven vaak aan de top van de takken verdorde bladeren als een vaantje zitten. Vooral de jonge iepen met veel waterloten worden ziek, vaak grote oude bomen niet. Om de ziekte te bestrijden werden vroeger en ook nu weer maatregelen als rooien en verbranden toegepast. Hoe effectief deze maatregel is, is niet bekend.

Het is aannemelijk dat in een bos of laan met erg veel iepen kappen en verbranden noodzakelijk is: in de bast van zieke bomen ontwikkelt zich namelijk de nieuwe generatiekevers.

Op de oproep van Prof. Jonker om gegevens over de Gele kornoelje had Dhr. ter Horst schriftelijk gereageerd met een vindplaats in het Savelsbos bij Moerslag. Br. Thomas Moore merkte op dat er in vele heggen Gele kornoelje groeit.

Tijdens de pauze werd een rondgang gemaakt langs de door het Ministerie van C.R.M. ontworpen expositie Waterland - Watervogels, die wonderwel aansloot op de daarop volgende dialoog van Jaap Poot.

Aan de hand van de zeer vele zelfgemaakte dia's van vogels bij het grindgat te Eijsden kregen de leden een goed beeld van het grote aantal soorten vogels dat er in de "goede tijd" van het grindgat aanwezig is geweest.

Deze "goede tijd" is de periode dat een groot gedeelte van het grindgat ondiep was en bezaaid met bulten dekgrond, die deels overstromd werden door het water. Die goede tijd is nu voorbij doordat de Provinciale Waterstaat deze heuvels heeft opgehoogd, geëgaliseerd, ingezaaid met gras en "verrijkt" met een kunstmatige zandrand om zo te kunnen spreken van een recreatiestrand. Onder de indruk van hetgeen het grindgat zou kunnen betekenen voor de vogels ging iedereen naar huis met de hoop dat de gesprekken over de herinrichting tussen het Genootschap en de Provinciale Waterstaat toch nog succes zullen hebben.